

СТАНОВИЩЕ

за

дисертацията на Марио Георгиев Манев

„Същност, роля и значение на фестивалната и клубна електронна музика на 21 век в процеса на оптимизация на публичната комуникация"

за присъждане на научната и общообразователна степен „доктор”

от д.ф.н. Правда Спасова, професор в катедра „Психология на изкуството, художествено образование и общообразователни дисциплини” на НХА

Тази дисертация, с обем 257 с. основен текст, организиран в четири глави, предговор, заключение и библиография, е много навременна в контекста на бързо настъпващите промени в начините на формиране на общата култура на хората и на нейното комуникиране, дължащи се на повсеместното навлизане на дигиталните технологии във всички области на живота ни. Тя е посветена предимно на тенденциите в развитието на комерсиалната електронна музика и е ограничена до нейните прояви, попаднали в две от най-престижните световни класации “Billboard Hot 100” и “DJ Mag Top 100 DJs” в периода 2010-2018 година. Такова ограничение е наложително с оглед на огромния обем непрестанно продуцирана развлекателна музика, при все това, то позволява ясното очертаване на новите форми на комуникация между младите хора.

Трудно ми е да са съглася с Марио Манев, че „в класическия си вид обществените науки и музикознанието нямат много допирни точки”, още по-малко че обществените науки не обръщали внимание на „начините, по които музиката влияе върху обществата и тяхното развитие”, тъй като от веки веков, сиреч от Питагорейския съюз насам, та до наши дни в разработки за политическия и философския потенциал на музикалното изкуство, се отбелязва способността му да комуникира не просто емоции, но и да променя обществени нагласи. В англоезичната литература не бива да се отминават тезите на Лидия Гър, професор по философия и естетика в Колумбийския университет, Ню Йорк или пък многобройните разработки на предимно млади американски изследователи относно

влиянието на мисленето на Жил Делюз за музиката. Например, релевантната на темата на настоящата дисертация „DELEUZE AND MUSIC: A CREATIVE APPROACH TO THE STUDY OF MUSIC”, където авторът Гевин Карфут свързва категорията време у Делюз с оглед изследването на различни аспекти на музикалното творчество, като привежда за пример именно електронната денс музика.

Въпреки това, разбирам какво има предвид Манев, твърдейки, че „разработки на тематичното поле от други автори почти липсват” – действително, що се отнася до областта на електронната развлекателна музика, то невербалните ѝ влияния върху културата на младите хора в българската литература не са проследени, а и понятията, свързани с нея имат нужда от уточняване.

Първа глава на дисертацията, посветена на амбициозната задача да се очертае ролята на музикалното изкуство в междуличностната и масовата комуникация в контекста на дигиталните технологии, които създават спецификата на съвременното интернет общуване, е богата на подтеми. Разделът за употребата на музиката в комуникационни стратегии за осъществяването на различни цели намирам за добре организиран и смислен, макар и да започва доста неудачно с цитиране на цитати, подбрани от друг автор (вж. с. 62).

Затова пък втора глава е добро свидетелство за специфичната образованост на М. Манев, защото освен че прави исторически, а и технологически преглед на развлекателната музика, той предлага и ценен справочник на „комерсиално значимите” жанрове в съвременната електронна музика. Макар и критерият, по който са подбрани: комерсиално значими, да ми се струва хлъзгав или поне променлив, считам че това трудоемко начинание е едно от забавните постижения на дисертацията.

Трета глава е особено интересна с опита си семиотично да позиционира ролята на „звуковия дизайн”, както се изразява авторът. Тук бих била по-доволна ако той беше поставил своите разсъждения за възможностите на съвременните технологии и музицирането, свързано с тях, в по-широкия контекст на развитието на съвременното изкуство изобщо. Тогава, по-едрият естетически мащаб несъмнено щеше да открие общи тенденции между, например, визуалното и

музикалното изкуство, а и с литературата с напоследък появилия се жанр „дигитално разказвачество” (digital storytelling). Така ролята на DJ-я би могла да се използва в паралел с ролята на куратора, а пък изводите за по-големия достъп на хората до изразяване на себе си чрез музиката, биха могли да се изведат към определени прогнози за развитието на креативността в ерата на глобализираното дигиталното общество.

Четвърта глава е предимно емпирична, проследява класации и вероятно е полезна илюстрация на основните тези на дисертацията.

В този смисъл, задачите на дисертацията сведени до едно по-ограничено поле, без претенции за естетическа теоретичност, тя е едно успешно начинание, защото професионално и изчерпателно описва ролята на забавната музика в съвременната масова култура, акцентирайки върху електронния денс жанр.

За мен тя би била по-интересна, ако бяха обговорени и въпросите за ценностите, комуникирани чрез електроната и фест музиката, но явно авторът е преценил полето на своите компетенции. Все пак, любопитна съм и какво той мисли за конкретните цели на попадналите в приведените от него класации жанрове: дали търсенето от тях въздействие се свежда до комерсиалното или пък могат да се правят някакви паралели между социалната значимост на големите благотворителни рок концерти, иницирани навремето от Ян Гилън, подети после от Боно и бъдещото развитие на разглежданите в дисертацията жанрове? Тоест, стреми ли се електронната денс музика към някакво убеждаващо влияние извън свързаността ѝ с бизнеса?

Много се надявам, че Марио Манев ще се опита да канализира голямата си музикална обща култура и в тази посока в своите бъдещи трудове, защото подобни въпроси, макар и от сферата на аксиологията, упорито и все по-настойчиво ще излизат на преден план в контекста на съвременните арт експерименти и тенденциите за разтваряне на изкуството в останалите ежедневни активности.

Мисля, че макар да бяга от прецизната и дълбока теория, текстът има новаторски и приносен характер, адекватно отразен в самооценката на Манев. Авторефератът също отразява достойнствата на работата, а библиографията е богата и свидетелства за ангажираността на автора към темата. Колкото до

приложенията, речникът на общите термини вероятно ще бъде полезен за широката читателска публика, а каталогът с названията на конкретните видове комерсиална електронна музика е добър ориентир за любителите на парти развлеченията. Графичните материали също са любопитни, въпреки че логиката на подреждането им ми убягва.

Като цяло, трудът на Марио Манев е интересен и полезен за широк кръг читатели, същевременно организира в едно логично цяло свързаните с технологията нови насоки, демонстриращи значимостта на развлекателната функция на музикалното изкуство.

Ето защо, декларирайки, че нямам общи публикации и изследвания с докторанта, приканвам уважаемото жури да се присъедини към оценката ми, че дисертацията „Същност, роля и значение на фестивалната и клубна електронна музика на 21 век в процеса на оптимизация на публичната комуникация" покрива критериите за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

Правда Спасова